

dades d'Eivissa; contra aquesta fonètica mossaràbiga no fóra gaire objecció la presència en comarques del NE. del Princ., on pogué ajudar la influència de *marina*, i al capdavant també es troba molt d'aquest fenomen fonètic en ross., i quelcom en comarques del cat. or. del N. (recordem *capciró*, *capiró*, *virolat* etc.).

Verinassa, V. *veri*

Verindells: eiv. «v.: harapos, andrajos», PzCabr. (id. *AlcM*). Potser mossarabisme, d'un **bindarells* derivat de *BINDA* > *BENA*, idea que es recomanaria per una certa simplicitat. És clar que també es podria pensar a relacionar amb mots del grup del cast. *ANDRAJO*, entre els quals es compten port. dial. *ñandralho*, jud-esp. *bandraço*, murc. *filidrajo*, nav. *ñalandrajo*, que en el *DCEC/DECH* connecto amb el germ. *FALDA*, si bé també hi ha en roerg. *andral* (n. 2), de més mal explicar; i àdhuc la sonora inicial del mot eivissenc potser s'explicaria per alguna contaminació com la que potser hi ha en el gallec *bandalho* id (n. 3).

Verinejar, *verinós*, *verinut*, V. *veri* *Verisimil*, *Jitud*, *verisme*, *veritable*, *veritat*, V. *ver* *Verjaula*, veg. *BARJAULA*: aquella grafia em sembla tan errònia com la derivació que suposa de *verge*. «Mai no he sigut la *verjaula* del pastor» 'l'amistançada', *VCatalà* (*Solitud*, cap. 16, p. 332). «La bacanal, hont s'hi trobaren més de vint-i-cinc homes, y més de dotze mosses, bagasses y *barjaules* de Custoja, Sant Llorenç y Perpinyà», *MnVayreda* (*Puny*, t. xx, 298 (231) i de nou, 249). També en Pous i Pagès, *Per la Vida*.

Verjo, *verjot*, V. *verge* *Verjola*, V. *barjola* *Verjura*, *verjurat*, V. *verga* *Verlandina*, mala grafia per *berlandina*, V. *BERNARDINA*, *DCEC/DECH*

VERM, del ll. *VĒRMIS* 'cuc'; la variant antiga *verme* (pl. *vérmens*), ve de *VĒRMEN*, variant que ja existí en llatí vulgar, □ 1.ª doc.: *verme*, *vérmens*, fi S. XIII, *Llull*; *verm*, S. XIV, *Eiximenis*, *Marsili*.

«Un *verme* de què's fa la seda, significa resurrecció, fort e punyent, mas incansable *verme*» XCII, 8b; «Plena de seny: quan amor és molt vella, absència és lo *verme* que la guasta, / si fermetat durament no contrasta, / e creure poc si l'envejós consella» I, 6b; i de nou en el LXXII, v. 19.

En Ausiàs es troben totes dues variants, i l'antiga hi està assegurada per la rima o pel metre: «--- no troba terme / --- / car aquell *verme* mor, e con és mort ix de ell un papelló qui engendra un *verme* semblant en spècia», *Merav*. (Ag. II, 299; *verma* --- *verme* ---, *NCl*. IV, 264). «En aquell malvat loc infernal, haurà fredor intolerable, foc no apagable, *verme* immortal, tenebres palpables ---», *Boliver* (*Excitatori*, 112).

Però que Ausiàs també va usar la forma monosil·làbica està provat pel metre, almenys en un cas: «Cell Ticion qui-l buytre -l mença -l fetge / e per tots temps brota la carn de nou / --- / pus fort dolors d'aquesta -m té lo setge, / car és un *verm* qui romp la mia pen-

sa» XIII, 3e. També en *StVicentF* (*Serm*. I, 80-81.32; II, 71.17, text en *roure* v.). Encara en un val. de fi segle XV «un *verme* que puny», *Scrivà*, 23; i registrat també per un lexicògraf d'allà i d'aleshores: «*verme* que rosega e menja los legums: *curculio*, *vermis* --- vel dicitur priapus --- cum est inflatus», *JnEsteve*, *LiEleg*. t.4-2.

Molt sovint en plural, que generalment és *vérmens*: «¿Per qual ocasió és hom erguyllós, com sia cotrumpable mortal, o com en son ventre port tantes de viltats, e en son cors s'engendren tants *vérmens*», *Llull* (*Merav*., *NCl*. III, 174); «en molta carn s'ajusten molts *vérmens*», id. (*Gentil*, p. 295); «só menjar, per putrefacció, de *vérmens*», id. (*Poesies*, ed. Rosselló, p. 571), «los *vérmens* qui rouran tos costats», id. *Do. Pu*. (ed. Gili, 154); també ib., 161 i 291, i *Blanq.*, *NCl*. I, 156.3. «¿Què-m presta més a mi, la lum del sol, que a les serps e als *vérmens* de la terra?», *AntCanals* (*Arra*, *NCl*., 135). «Per bé que la tua cella fos plena de *vérmens* e serps --- sofferries star entre elles», *Eiximplis* (Ag. I, 24). «Gloriós Senyor meu, yo --- són calavera podrida, vianda de *vérmens*, veixell pudent ---», «ornes --- la tua carn de vestedures precioses, la qual saps certament que, après pocs dies, los *vérmens* devoraran en la fossa», *Boliver* (*Excitatori*, 34, 94). I encara en *StVicentF*, *Quar.*, 198.32; i *Ibn Wafid*, 86.33.

La forma reduïda del plural, *vermes* (que no ens pot estranyar, com sigui que per aquest temps ja es troben força sovint *homes*, *termes*, *verges*, *ases*) només la sé en *Eiximenis*: «menjar-li-han *vermes* la carn, e ls diables portar-se-n'han sa ànima», *Terç*, cap. 672 (*NCl*. VI, 141.21).

Manca de tota base el timbre vocàlic *vérmens* que li han atribuït la major part dels filòlegs i editors de textos antics, car no conservant-se avui cap de les dues variants del mot sinó en el domini rossellonès, on s'han neutralitzat enterament els dos timbres vocàlics de la *e*, no es pot disposar de cap prova moderna de com era el timbre (la notació *hērm* d'*AlcM* és pròpia de dialectòlegs inexperts i amb deficient preparació científica, que es guien per una vaga impressió acústica); a penes cal dir que era breu la *ē* en aquest mot: impossible altra cosa en fonètica ll. davant tals grups consonàntics (i ho comproven les formes diftongades del roms., castellà i rètic i totes les romàniques) i en aquesta posició la breu *dóna ē* tancada en tots els dialectes catalans, cf. *terme*, *erm*, *serp* etc.

En llatí era *VĒRMIS*, forma conservada en roms. *vierme*, it. *verme*, fr. *ver*, oc. *verm*, i també en sard i retoromànic. Però en autors arcaics, des de *Lucreci*, es troba un plural *VĒRMĪNA*, -UM, en el sentit secundari d'«espasmes, convulsions», que suposa un neutre *VĒRMEN* 'cuc intestinal, llambriç', bestiola a la qual atribuïen aquest mal; *VERMEN* està respecte de *VERMIS* en la mateixa relació que respecte de *SANGUIS* i *FAMIS* estan les formes vulgars *SANGUEN*, *FAMEN* (de les quals provenen els cast. *sangre*, *hambre*), igual que *LENDEN* (> *LLĒMENA*) respecte del clàssic *LENS*/*LENDIS* etc. De *VERMEN* prové el cat. ant. *verme*, *vérmens*, com